

۳ نکته‌ای که باید در مورد زکریا بدانید

مایکل برت

۱. نخستین نکته‌ای که باید درباره‌ی زکریا بدانید، هویت این مرد است.

زکریا نامی رایج در عهد عتیق بود، اما آیه‌ی نخست به‌صراحت او را چنین معرفی می‌کند: «پسر برکیا، پسر عدو نبی». بر طبق نحما ۱۲: ۱-۴، عدو یکی از کاهنانی بود که پس از اسارت بابل، همراه زُربابل به فلسطین بازگشت. نخستین وظیفه برای آنانی که پس از تبعید به یهودا بازگشتند، بازسازی معبدی بود که به دست بابلیان ویران شده بود. تحت رهبری زُربابل، کار ابتدا رونق گرفت اما به‌سبب فشار خارجی و بی‌میلی درونی دچار رکود شد (عزرا ۴ و ۵). عدو، پدر بزرگ زکریا، در کار آغازین معبد مشارکت داشت. زکریا در به انجام رساندن این کار نقشی محوری ایفا کرد. به‌طرز عجیبی، و طبق گفته‌ی عیسی (متی ۲۳: ۳۵-۳۷)، زکریا در همان معبدی کشته شد که در بازسازی‌اش تاثیرگذار بود.

اما پیش از ترور او، زکریا خدمت طولانی‌مدتی داشت. او نخستین نبوت‌های خود (زکریا ۱ تا ۶) را به سال دوم داریوش نسبت می‌دهد که مطابق با ۵۲۰ پیش از میلاد است. او سری دوم نبوت‌هایش (فصل‌های ۷ و ۸) را دو سال بعد، در سال چهارم داریوش (۵۱۸ پیش از میلاد) تاریخ‌گذاری می‌کند. فصل‌های ۹ تا ۱۴ بدون تاریخ هستند، اما اشاره به یونان (زکریا ۹: ۱۳) حاکی از تاریخی دیرتر است، احتمالاً بین ۴۸۰ تا ۴۷۰ پیش از میلاد. مجموعاً، زکریا تقریباً پنجاه سال نبوت کرد.

۲. دومین نکته‌ای که باید درباره‌ی زکریا بدانید، مربوط به پیام اوست.

اسارت بابلی به پایان رسیده بود، اما مردم برکت یا کامیابی‌ای را که انتظار داشتند، تجربه نمی‌کردند. آن‌ها با مخالفت سامریان، ویرانی در سرزمین، کار طاقت‌فرسا و سختی‌ها مواجه بودند. وضعیت، نومیدکننده به نظر می‌رسید؛ گویا خداوند آنان را از یاد برده بود. نام «زکریا» به معنی «خداوند به یاد می‌آورد» است، و شنیدن نام او، خود یادآوری‌ای بود که خداوند قومش را فراموش نکرده است.

موضوع اصلی موعظه‌های زکریا، امید به هدف تغییرناپذیر خدا بود. امید، دیدگاه آینده‌نگر ایمان است. مانند هر ایمان راستین، امید نیز عینی است، و ارزش آن بستگی به موضوع آن دارد. امید، آرزویی لرزان و مردد نیست. برعکس، امید، انتظار مطمئنی است که وعده‌های خدا نمی‌توانند جز حقیقت باشند. نگاه رو به خدا، راز امید است؛ از این رو زکریا مردم را به خدا ارجاع می‌دهد—به قدرتش، اقتدارش، وفاداری‌اش به عهد، و به مسیح او.

با توجه به این تمرکز بر امید، جای شگفتی نیست که زکریا یکی از مشخص‌ترین و برجسته‌ترین کتب مسیحایی در کل عهد عتیق به شمار می‌رود. تمرکز بر هدف نجات‌بخش خدا برای برگرداندن لعنت از طریق مسیح، کلید برانگیختن و بازآفرینی امید در

قومی بود که در مواجهه با دلسردی‌های روزگار، در بسیاری جهات امید خود را از دست داده بودند. دیدن مسیح، دیدن قلب وعده‌ی خدا بود و تضمینی بر هر وعده‌ی دیگر، چرا که تمامی وعده‌های خدا در مسیح، آری و آمین است (۲ قرنتیان ۱: ۲۰).

در حالی که زکریا توجه را به مسیح در راه معطوف می‌دارد، برجسته‌ترین جنبه توجه او به کارکردهای واسطه‌گرایانه‌ی مسیح به‌عنوان نبی، کاهن، و پادشاه کامل است. در مقام نبی بودن او به‌عنوان نماینده‌ی خدا در زکریا ۱۳: ۷ روشن است، جایی که یهُوه صباوت مسیح را «شبان من» و مرد قدرتمندی می‌خواند که هم‌مرتبه با اوست و خود خدا او را می‌زند. متی ۲۶: ۳۱ این را مستقیماً به مسیح و صلیب مرتبط می‌سازد. همچنین با گفته‌ی عیسی درباره‌ی شبان نیکو که جان خود را برای گوسفندان می‌نهد، و اینکه او و پدرش یکی هستند (یوحنا ۱۰: ۳۰) مطابقت دارد. خدمت کاهنی در عنوان مسیحایی برجسته‌ی «شاخه» آشکار است که در زکریا ۳: ۸ و ۶: ۱۲ آمده و با یوشع، کاهن اعظم، قیاس شده است. افزون بر این، کل رؤیای یوشع که در حضور دادگاه آسمانی ایستاده است، تصویری است گویا از چگونگی آموزش و عادل شمردن گناهکاران توسط خدا: نیاز به عادل شمردگی عظیم است، عمل عادل شمردگی فیض‌بخش است، مبنای آن (شاخه) محکم است، و الزام آن منطقی. پادشاهی مسیح در زکریا ۱۰: ۴ (زاویه، میخ، کمان جنگ، فرمانروای مطلق) و زکریا ۹: ۹—نبوتی که در یکشنبه نخل تحقق یافت—مشهود است. جنبه‌های پادشاهی که به آمدن دوم مسیح مربوط است نیز بخشی از این امید هستند (زکریا ۱۴). بدون اغراق، می‌توان این نبوت را «انجیل به روایت زکریا» نامید.

۳. سومین نکته‌ای که باید درباره‌ی زکریا بدانید، روش اوست.

زکریا ۱: ۱ می‌گوید که «کلام خداوند بر زکریا نازل شد». یکی از شیوه‌هایی که این کلام ظاهر شد، از طریق رؤیایها بود. شش فصل نخست کتاب، مجموعه‌ای از رؤیایها را ثبت می‌کنند که دیدگاهی همه‌جانبه از مقاصد خدا برای قوم خود ارائه می‌دهد—از شرایط کنونی زمان زکریا تا تحقق نهایی نقشه‌ی الهی.

جدا از پیام مکشوف، کتاب زکریا خود نمونه‌ای آموزنده از چگونگی مکاشفه‌ی کلام خدا از طریق رؤیاست. نخست، رؤیای شخصی و درونی بودند—تنها خود نبی قادر به دیدن آنها بود. دوم، دریافت‌کننده‌ی رؤیا صرفاً بیننده نبود، بلکه مشارکت فعال داشت. زکریا با فرشته‌ای که کارش تفسیر رؤیا بود گفت‌وگو می‌کرد و از او درک معنای رؤیا را دریافت می‌نمود. سوم، رؤیای سرشار از نمادهای معنوی بودند. اسب‌های رنگارنگ، چهار صنعتگر، چراغدان‌ها و درختان زیتون، طومار پرنده و ارابه‌های جنگی همگی به واقعیت‌های روحانی و ژرف اشاره داشتند.

یکی دیگر از ویژگی‌های روش زکریا، لحن مکاشفه‌ای او بود—نوعی پیش‌گویی که به آینده‌ای دور اشاره داشت، از جمله تحقق نهایی نقشه‌ی الهی. از این رو، پیام زکریا فراتر از قوم اسرائیل پس از تبعید است. او به کلیسا اطمینان می‌دهد که خدا حاکم بر همه چیز است و هر رخداد در مسیر تحقق نقشه و هدف ازیلی او قرار دارد.

این مقاله بخشی از مجموعه «هر کتاب از کتاب مقدس: ۳ نکته‌ای که باید بدانید» است.

این مقاله در وبسایت لیگونیر منتشر شده است.

دکتر مایکل پی.وی. برت، معاون امور علمی، رئیس دانشگاه و استادیار عهد عتیق در دانشگاه الهیات اصلاح‌شده پیوریتن در گرند ریپیدز، میشیگان فعالیت می‌کند. او به عنوان نویسنده‌ی چندین اثر از جمله «شروع با موسی: راهنمای کشف مسیح در عهد عتیق» و «حکمت برای زندگی: ۵۲ مراقبه از عهد عتیق» شناخته می‌شود.